

1)

Describe and discuss the development of antisocial behavior and factors in the child's environment that increase their risk.

Beskriv og drøft utviklingen av antisosial atferd og faktorer i barnets miljø som øker risikoen for slik utvikling.

Elementer som bør trekkes inn:

Kandidaten må kunne definere antisosial atferd og beskrive utviklingen. Her bør det komme frem at antisosial atferd ofte øker i ungdomsårene og at dette er ganske normalt, kandidaten må kunne gi eksempler på ulike faktorer i miljøet som kan bidra til økt atferdsproblemer (dette kan være forhold i familien, på skolen eller med jevnaldrene). Kandidaten bør vise til at genetikk også er viktig i forhold til risiko for atferdsproblemer.

Burde kunne diskutere:

- Må definere hva antisosial atferd er og beskrive utvikling. Kandidaten kan godt trekke frem aggresjon og ulike former for aggresjon og si noe om hva som er atypisk og typisk for alder gjennom utviklingen.
- Beskrive en eller flere teorier knyttet til antisosialatferd (dette kan være Moffitt sin life-time persistent versus adolescent limited, det kan være knyttet til sosial læringsteori eller til økologiske teorier).
- Definere flere ulike typer risiko (individuell, biologisk, miljø)
- Trekke inn relevant forskning.

Positivt å diskutere:

- Diskutere både risiko- og resiliensfremmende faktorer.
- Forklare hva gen-miljø interaksjon er og hvordan dette henger sammen med antisosial atferd
- Forklare direkte og indirekte miljørisiko/effekter (eller distale, proksimale faktorer).
- Jevnalder-relasjoner kan være sentralt å trekke frem.
- Gi empiriske eksempler på studier som ser på risikofaktorer. Eksempel kan være Kauai studien til Werner og Smith, men her er det mange eksempler (The E-risk study).

Andre faktorer som kan trekkes inn:

- Interaksjoner mellom de ulike faktorene.
- Trekke inn og definere resiliens
- Diskutere ulike intervensjoner-hva som bidrar til mindre risiko for atferdsproblemer.
- Hvordan forebygge risiko for å utvikle atferdsvansker
- Kunne navnet på sentrale forskere og si noe om bakgrunnen til ulike studier
- Konkretisere og beskrive i detalj ett eller to sentrale empiriske studier.

Spesielt relevant pensum: Ogden & Hagen (kapitel 3), Moffitt (1993), Moffitt (2005), Jaffe (2012), Werner (1979)

2)

Describe and discuss the dual system perspective on adolescent risk-taking.

Beskriv og drøft dual-system perspektivet på risikotaking i ungdomstiden.

Burde kunne diskutere:

- Må beskrive generelle trekk ved dual-system perspektivet (risikotaking forklares ved at systemer for prosessering av emosjoner og belønning modner før systemer for selvregulering av tanker, atferd og følelser). Det er «mismatch» mellom disse systemene som driver risikotaking.
- Må (kritisk) reflektere over eksisterende modellene (er de for enkle? vanskelige å teste?)
- Trekke inn noe empiri

Positivt å diskutere:

- Diskutere ulike dual-perspektiv modeller, det de har til felles og hvor de er forskjellige (for eksempel Steinberg vs Casey vs Luna vs Romer – spesielt Romer er forskjellig fra de tre første)
- Hvilke hjernestrukturer som knyttes til de to systemene
- Risikotaking ikke nødvendig som resultat av manglende evne (e.g. kan regulere når foreldrene er til stedet, men tar risiko når jevnaldrende er til stedet), altså diskutere at sosiale (og andre) faktorer kan bidra

Andre faktorer som kan trekkes inn:

- At risikotaking ikke nødvendigvis er negativ, at det kan være positiv og viktig for overgang til voksenalder og uavhengighet
- Diskutere belønnings-sensitivitet, spenningsøking og om disse er forhøyet i ungdomstiden
- Hvordan vi måler risikotaking (lab oppgave vs atferd i virkeligheten)

Spesielt relevant pensum: Schulman (2016), Romer (2017)

3)

Discuss how the heritability of cognition changes with age.

Diskuter hvordan heritabilitet av kognisjon endrer seg med alder.

Burde kunne diskutere:

- Må kunne definere heritabilitet
- Få frem at heritabilitet av kognisjon øker fra barndom til voksenalder
- Forklare gene-miljø korrelasjoner

Positivt å diskutere:

- Definere familiemiljø og unikt miljø.
- Beskrive og drøfte endringer i rollene til genetikk, familiemiljø og unikt miljø for kognisjon som funksjon av alder.
- Metoder for å studere heritabilitet (familiestudier, molekylærgenetikk)
- Transaksjonelle modeller (genetisk betinget atferd får oss til å velge /eller blir valgt inn i noen typer miljøer (seleksjon, evokasjon), disse miljøene påvirker oss kausalt, etc.) positive/negative feedback loops

Andre faktorer som kan trekkes inn:

- Hvordan heritabilitet kan variere som funksjon av andre kontekstuelle faktorer/miljøfaktorer/tid (f.eks. SES)

Spesielt relevant pensum: Tucker-Drob (2013), Moffitt (2005),